

1925. július 16

aug. 10.

ruha

raktár.
minőség!
újabb fazonok.

k!

Confectiuni
Bucuresti.

aut. din Cluj.

rdetmény

hirdet f. é. szeptember
és egy t nitouci állásra.
az államnyelv megfelelő
etmód. A megválasztot
s délután külön-külön
etés havi 6-7000 lei.
etleg e. yeb nyelvismes
sős életmódot igazoló,
ot feltüntető okmány-
ázatok f. é. augusztus
t. orth. izr. hitközség
Dubalarilor 1.)
én.
r. Normand Izidor,
is. sz. elnök.

arest, St. Academiei
nek eladásra: labdák,
s cipők
amival..... Lei 200
val..... " 260
..... " 400
..... " 50
..... " 80
szerelés és javítások.
meg fog győződni az
Árjegyzék ingyen.

B.
kal tar-
& Co.
eladás.
Ra1er2467

A mai szám... let Heliappjával együtt 7 lej

Szerkesztőség iado-
hivatal és
Budapest
Diszter 2. II. 3.
nem
adunk vissza.

ELŐFIZETESI ÁR. K
Romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 1'50

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

1925 július 17 Péntek Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 162 szám 5685. Thamuz 25

Henry Barbusse levele az Új Kelethez

Az Új Kelet egyik régebbi számában hosszabb ismertetést közölt Henry Barbusse legújabb könyvéről. A cikket, annak írója, Ben Ami „Európaor”-Azsiang című könyvéhez előszót írt) s egyben arra kérte a világíró francia író, hogy az Új Kelet számára mondjon véleményt néhány jelentős politikai és irodalmi kérdésről. Barbusse ma a következő levélben válaszolt.

Miramár. (Alpes Maritimes)
1925. június 27.

„Kedves Kollegám!

Hálásan köszönöm önnek cikkét, amelyet könyvemről az Új Keletben írt és ami által olyan közönséggel hoz érintkezésbe, amely iránt élénk rokonszenvet érzek.

Kérdéseire, amelyeket lapja nevében hozzám volt szives intézni, annál nagyobb készséggel válaszolok, amennyiben azok éppen megfelelnek ama gondolataimnak, amelyekkel jelenleg foglalkozom.

Első kérdésére, amely az irodalom és a politika viszonyával foglalkozik, határozottan azt felelem, hogy a politika természetesen ne irányítsa az irodalmat: a művészet, az emberi szellem eme legmagasabb emanációja, szabad kell hogy legyen. De századunkban teljességgel lehetetlen, hogy az irodalom, ha felvilágosító szerepet akar játszani a dolgok és az eszmék fölött, közönyösen haladjon el a politika nagy problémái mellett. Más századokban ez talán megtörténhetett és talán helyén is volt, de ma olyan válságok dühnek az emberiség egyetemességében, a kollektív átszerveződés szükségessége annyira sürős és fontos lett, hogy az író nem tekinthet el eme nagy problémák fölött anélkül, hogy szerepének minden nemességéről lemondjon és azt egyszerű szórakoztató iparrá alacsonyítsa.

Bizony az írónak sokkal jelentősebb dolga is van, mintsemhogy a közönség szórakoztatásának alacsonyrendű és bohócos feladatára vállalkozzék ma, amikor ugyanezt a közönséget roppant kérdések kínozzák és amikor olyan kataklizmák fenyegetnek, mint a világháború újrajedződése, a pénzügyi romlás, a haladottság vérszót alábukása. Az író — közéleti ember. Hangját többé, vagy kevésbé meghallgatják. Kiseb, vagy nagyobb befolyása van. Nincsen tehát joga ahhoz, hogy ezt a befolyását bármilyen ügy szolgálatába állítsa, hanem az a kötelessége, hogy megmondja és megmutassa az igazságot. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy valamilyen politikai párt szócsövének kell tekintenie magát, de munkásságát semmiesetre nem szabad olyan okoknak irányítani, amelyek az emberiség nagy érdekeivel ellenkeznek.

Ami másik kérdését illeti, nem vagyok azon a véleményen, hogy egy költőnek, vagy egy írónak, bármilyen tehetséges is legyen, túlzott hivatalos hatalmat adjanak. Mindenki úgy kell, hogy betöltsse hivatasát, hogy az harmóniában legyen a közösséggel és megfeleljen a munkamegosztás elvének. Egy olyan ember, mint Gerhardt Hauptmann, jobb dolgot is csinálhat, minthogy köztársasági elnök legyen. Mások sokkal jobb közigazgatási szakemberek lehetnek, de sokkal kevésbé is volnának képesek arra, hogy olyan irodalmi munkát alkossanak, mint ő. Egy országot mindenkor a lakosság összességéből kiáramló akaratainak kellene kormányoznia és a vezető politikusok csupán ennek a közös akaratnak az exponensei kell, hogy legyenek. A francia-német viszonyt magam is szeret-

ném már teljesen és szorosan helyreállítottnak látni. Ez a francia-német kérdés azonban az én részemre csupán egy mellékes dolog, mert az a meggyőződésem, hogy a teljes nemzetköziség nélkül alig lesz lehetséges a béke, az igazság és az egyensúly. A francia-német közeledés csupán egy része ennek a problémának. Az összes országoknak egyesülniök kell, egyetlen közös országot kell alkotniok és nem huzódozom kijelenteni azt, hogy ez az ára a jövő nemzedékek boldogságának.

Őn még azt kérdezi tőlem, hogy mit tartok a zsidó-kérdésről. Az a nézetem, hogy az igazi szellemi hitet leginkább a zsidókban tisztelhetjük. Ők voltak az első a világon, akik összekötötték életüket egy olyan ideállal, amely nem a külső világban, hanem csupán az agyvelőkben létezett. És ma is egy ilyen ideálnak a

hordozói. Országépítési akciójukban is elsősorban egy hitnek a fellobogását látom. Végre igazán alkalmuk fog nyílani arra, hogy küldetésüket üldözetlenül betöltsék. Feltétlenül miniatallamot fognak létesíteni, aminthogy az európai társadalomban is ők segítenek rendet teremteni. Az ő új nacionalizmusuk bizonyára lényegesen különbözik minden más gyűlölködő nemzetieskedéstől és meg vagyok róla győződve, hogy ez nem fogja őket akadályozni nagy küldetésük beteljesítésében.

Ami az én írói jövedelmemet illeti, nehéz megjelölnöm azt az összeget, amelyet keresek. Ez attól függ, mennyit dolgozom. Azok az évek, amelyekben könyvem jelenik meg, természetesen sokkal kedvezőbbek, mint más esztendőök. Még hozzáteszem, gyakran megtörténik, hogy jelentős írói tantiémekről mondok le közintézmények javára.

Szívélyes barátsággal
Henry Barbusse

Németország nem engedí meg, hogy francia csapatok átvonuljanak rajta A berlini kormány visszautasítja Franciaország jegyzékét

(Berlin, július 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Jelentettük, hogy Franciaország nemrégén jegyzéket nyújtott át a német kormánynak, amelytől azt kérte, kössön döntőbírósi szerződéseket keleti szomszédaival és engedje meg, hogy abban az esetben, ha Oroszország megtámadná Lengyelországot, a francia csapatok átvonulhassanak Németországon. A német kormány ma készítette el válaszáat, amelyben mindkét kérést visszautasítja. Mindenekelőtt tiltakozik az ellen, hogy a francia csapatok Németországon átvonuljanak, mert ez ellenkezik a biztonsági paktum szellemével és arra sem hajlandó, hogy keleti államaival döntőbírósi szerződést kössön. Végül kijelenti a német kormány, hogy a

népszövetségbe csak akkor lép, ha belépését nem kötik feltételekhez. A német válaszjegyzéket a napokban nyújtják át Párisban.

Berlin, július 16. A német kormány a Franciaországhoz intézendő válaszjegyzékében többek között még kijelenti, hogy Németország hajlandó multévi emlékirata alapján csatlakozni a népszövetséghez, de csak abban az esetben, ha előbb a rajnai területeket a versaillesi szerződés értelmében kiüritik, vagyis, ha az északi Rajna-zónát, valamint az egész Ruhr-vidéket visszaadják Németországnak. A birodalmi kormány egyidejűleg hajlandóságot mutat a tárgyalások folytatására.

A lengyel-zsidó megegyezés első gyakorlati intézkedései

A belügyminisztérium kisebbségi osztálya tizenkét javaslatot terjesztett a minisztertanács elé

(Varsó, július 16. Az Új Kelet tudósítójától.) A belügyminisztérium kisebbségi osztálya ma délelőtt a következő javaslatokat nyújtotta át jóváhagyás végett a minisztertanácsnak:

1. A minisztertanács javasolja a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, dolgozzon ki javaslatot a zsidó hitközségek egységes szervezéséről.
2. A minisztertanács felhatalmazza a vallás- és közoktatásügyi minisztert, dolgozzon ki javaslatot arra vonatkozólag, hogy az 1919 február 7-én hozott és a zsidó hitközségek szervezését illető dekrétumot, amely eddig csak a régi Lengyelországra vonatkozott, régi orosz területekre is kiterjesszék.
3. A minisztertanács tudomásul veszi a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelentését arról, hogy a zsidó hitközségek demokratizálására irányuló intézkedések a régi osztrák területeken is végrehajtassanak.
4. A minisztertanács javasolja a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, készítsen törvénytervezetet a zsidó hitközségek héber- és jiddis nyelvhasználatáról, megfelelően a ruthén és a fehérórosz nyelvhasználatra vonatkozó rendeleteknek.
5. A minisztertanács hozzájárul ahhoz, hogy a héber- és a jiddis nyelvet nyilvános összejöveteleken használhassák.

6. A minisztertanács tudomásul veszi a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelentését arról, hogy azokban az állami iskolákban, amelyekben a tanulók többsége zsidó, szombaton szüneteljenek az előadások, valamint hogy ezekben az iskolákban a héber tantárgyakat heti tíz órában tanítsák.
7. A minisztertanács tudomásul veszi a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelentését arról, hogy a chéderek látogatását a rendes iskolalátogatási kötelezettség időtartamába be tudják.
8. A minisztertanács tudomásul veszi a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelentését a zsidó ipari iskolák szubvencionálására vonatkozólag.
9. A minisztertanács tudomásul veszi a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelentését arról, hogy a zsidó nép- és középiskoláknak, valamint a zsidó tanítóképzőknek a nyilvánossági jogot megadják.
10. A minisztertanács tudomásul veszi, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium az állami iskolák zsidó tanulóinak megengedi, hogy ott is, ahol számuk a tanuló ifjuságnak csak egy kis hányadát teszik, szombaton ne irjanak.
11. A minisztertanács tudomásul veszi, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium meg-

könnyíti a zsidó tanulóknak a szombati istentisztelet látogatását és hogy a hadügyminiszter a szolgálati időn kívül a zsidó katonáknak is megengedi, hogy a szombati istentiszteleten résztvevessenek.

12. A minisztertanács tudomásul veszi, hogy a hadügyminiszter, az állami törvények sérelme nélkül, a zsidó katonák rituális életvezését megengedi.

A belügyminisztérium kisebbségi osztályának eme javaslatát, amelyek a nemrégben létrejött lengyel-zsidó megegyezés első gyakorlati intézkedései, a minisztertanács a legközelebbi napokban jóváhagyja.

Julius 19—22-ike között zajlanak le a világtársadalmi delegátus-választások Erdélyben

A választási szabályzat rendelkezései

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi választási bizottságának rendelkezése értelmében Erdély június 19-ike és 22-ike között fognak lezajlani a világtársadalmi delegátusválasztások.

A választási szabályzatok idevágó paragrafusai szerint a választás technikai kerestülvi-tele az egyes helyi csoportok, vagy a helyi csoportok által kinevezett választási bizottságok feladata.

A helyi csoportok székhelyén lakó sékelfizetők személyesen adják le szavazatukat oly módon, hogy a helyi csoport által megjelölt helyen zárt borítékban nyújtják be szavazólapjukat. A helyi csoport közelében lakó sékelfizetők akár személyesen, akár levél útján adhatják le szavazatukat a helyi csoport vezetőségénél.

A szavazás kizárólag a központi választási bizottság által kibocsájtott szavazólap felhasználásával történik oly módon, hogy az ebben a névjegyzékben foglaltak közül minden egyes sékelfizető annyi egyénre adhatja le szavazatát, ahány delegátus választására Erdély zsidósága jogosult. Az e számon felüli jelöltek nevei a szavazólapon törölendők. Ha nem a lista alapján történik a szavazás, vagy több névre adatott le a szavazás mint amennyi megállapított, úgy az ilyen szavazólapok megsemmisítendőek. A szavazásoknál a sékelnyugta felmutatandó. A sékelfizetők tekintet nélkül arra, hogy melyik községben váltották meg sékelüket, ott szavazhatnak le, ahol éppen a választás napján tartózkodnak.

A választási eljárás befejezése után a helyi csoport vezetősége, vagy a csoport által megválasztott választási bizottság összeolvassa a szavazólapokat, megállapítja azok számát, a nem szabályszerűeket megsemmisíti és eljárásáról jegyzőkönyvet vesz fel a beküldött formula szerint. Ezt a jegyzőkönyvet a helyi csoport vezetősége, illetőleg a választási bizottság összes tagjai aláírják. Az eredeti jegyzőkönyv a szavazólappal együtt ajánlott csomagban legkésőbb július 20-ig a központi választási bizottság címére elküldendő.

Az alant felsorolt helyi csoportok szavazatszedésre jogosultak, tehát a választási szabályzat 19. paragrafusa értelmében meg kell alakítani a választási bizottságot. A szavazatszedésre nem jogosult csoportok sékelfizetői szavazataikat akár személyesen, akár levél útján juttathatják el a legközelebbi szavazatszedésre jogosult csoporthoz.

Szavazatszedésre jogosult csoportok: Nagyenyed, Bethlen, Nagyszeben, Máramarosziget, Szamosújvár, Dés, Arad, Gyergyószentmiklós, Beszterce, Nagybanya, Dicsőszentmárton, Temesvár, Lugos, Resica, Hátszeg, Szatmár. Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Karánsebes, Szilágyosmlyó, Zilah, Lippa, Nagyszalonta, Petrozsény, Szászrégen, Brassó, Kolozsvár, Mezőtelek, Torda, Nagyvárad, Ermihályfalva, Margitta, Maroshévíz, Naszód, Gyulafehérvár, Felcsövös.

Vallásháború fenyeget Csehországban

A szocialisták a szerzetesek kiűzését és a papok megrendszabályozását követelik. Lemondott két miniszter

(Prága, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint az Uj Kelet jelentette, a Husz-ünnepégek megtartása miatt Marmaggi pápai nuncius elhagyta Prágát, mert ezekben az ünnepegekben a katolikus vallás megsértését látta. A cseh kormány helyzete azóta a Vatikánnal szemben egészen elromosodott, amennyiben a koalíciós kormányzat egyik legerősebb pártja: a Benes vezérlete alatt álló nemzeti szocialistapárt kirodottan a Vatikán ellen fordult. A nemzeti szocialistákkal szemben Hlinkás-állanak, valamint a cseh néppárt. E két párt a Vatikánnal való béke helyreállítását követeli.

Marmaggi nuncius távozása után Pallier Csehország pápai követé Prágába érkezett, hogy beszéljen a Vatikánnal folytatott tárgyalásairól. A kormány már-már azt remélte, hogy sikerül a Vatikánnal a békét helyreállítani. Eppen ezérváratlan szennzőcöként hatott az a fordulat, hogy a kormány két nemzeti szocialista tagja lemondott.

A két miniszter Störni közlekedési és Franke postaügyi miniszter. Hogy lemondásuk időzzen elő általános kormányválságot, Svehla miniszterelnök felkérte Massaryk köztársasági elnököt a parlament azonnali elnapolására. Így a képviselőházat és a szenátust még tegnap hazaküldték nyári szünetre, holott eredetileg csak augusztusra tervezték a parlament bezárását.

A nemzeti szocialista miniszterek lemondását azzal magyarázták, hogy a nemzeti szocialista párt az a bizonyos süngös interpellációt, mely Marmaggi nuncius magatartására vonatkozolag kárt volna magyarázatot, amelyet a „Cesko Slova“ már ki is nyomtatott, tényleg benyújtotta a képviselőház elnökségének. Svehla miniszterelnök azonban a demokratákra, valamint a klerikális néppártra való tekintettel, nem akarta, hogy az interpelláció tény-

leg elhangozzék, mert annak az lett volna a következménye, hogy a néppárt nyomban kivált volna a kormánykoalícióból, ami az egész kormány helyzetét legyöngítette volna.

Ezért a miniszterelnök rábirta Benest, hogy az interpellációt vonják vissza, ugylátszik azonban, hogy a lemondott két minisztert már sem Benes, sem Svehla nem bírták kapacitálni és így kitért a kormányválság.

A cseh nemzeti párt el van szánva rá, hogy Rómával lefolytassa a harcot. Svehla miniszterelnök a két miniszter lemondását nem fogadta el. Hivatkozott a közben elrendelt parlamenti szünetre, amely miatt az interpellációkkal úgy sem lehet foglalkozni. A kormány nyilván időt akar nyerni, mert azt reméli, hogy őszig valamilyen formában el tudja végeztetni a Vatikánnal felmerült konfliktust.

Ujabb prágai jelentések szerint ez azonban alig remélhető. A katolikusok Marmaggi távozását a legnagyobb megdöbbenéssel fogadták és távozását kormány ellenében tudják be. Így a hitű katolikusok pipáik vezetésével körmeneteket tartottak Prága utcáin. Viszont a szocialisták elégedetlenek a kormány erélytelen magatartásával. A szocialisták most már a szerzetesrendek kiűzését és a papok megrendszabályozását követelik. A szocialisták monstrefelvételében akar-

nak tüntetni a Vatikán és a kormány ellen. A „Cesko Slova“ szerint a Vatikánnal való megegyezés teljesen lehetetlenné vált. A lap szerint vagy a vallásellenes szocializmus, vagy a klerikalizmus fog győzni ebben a harcban, de valamelyiknek vagy győznie, vagy bukni kell. A hangulat Prágában olyan feszült, hogy véres összeütközésektől lehet tartani. A városban állandó rendőri készülétek cirkálnak.

A hitközségek is tiltakoznak az őszi vizsgaterminusok megállapítása ellen

Memorandum a közoktatási és vallásügyi miniszterekhez

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet legutóbbi számában szövegezte a közoktatásügyi miniszternek a felvétel és pótvizsgák terminusára vonatkozó legújabb rendelkezését. Megirtuk azt is, hogy az erdélyi zsidó közületek kívül a Zsidó Nemzeti Szövetség és a Tarbut intézkedéseket tettek ez ügyben. E két testület lépéseihöz most hozzájárultak az ortodox és neolog hitközségek rabbinátusai és előljáróságai. Tárgyalás alá vették a közoktatásügyi miniszternek az érettségi és különböző félévelti és pótvizsgák időpontjára vonatkozó rendelkezéseit, amelyek közül különösen az érettségi vizsgák terminusa váltott ki nagyobb megütközést. E testületek a legenergiusabb lépésekre határoztak el magukat, nehogy a zsidó vallású gyermekek az őszi félévek valamelyik napján kényszerítve legyenek az ünnepek megszegésére.

Elhatározták, hogy sürgős memorandummal fordulnak úgy a közoktatásügyi, mint a vallásügyi miniszterhez, hogy a kormány bocsásson ki egy újabb rendelkezést. Ez újabb rendelkezésben minden kétértelműséget kizárva, adassék mód arra, hogy a zsidó tanulók megtarthassák az ünnepeket. E testületek egyben megbízták dr. Klein Miksa ügyvédet, a Zsidó Jogvédő Iroda igazgatóját és dr. Kohányi Menyhért Tarbut-igazgatót, hogy az Unioneával karöltve, személyesen járjanak el Bukarestben a kérdés kedvező megoldása céljából.

Tekintettel arra, hogy a közelmúltban lefolytatott érettségi vizsgálatok alkalmával a zsidó tanulókat jogfosztás terhe mellett kényszerítették a szombati nyugalom megszegésére és a helyi tanügyi bizottságoknál minden irányban való intervenció eredménytelen volt, mert a bizottságok szerint ez ügyben csak a közoktatásügyi miniszter eszközölhet változást,

az említett testületek közvetlenül a közoktatásügyi és vallásügyi miniszterhez fognak fordulni.

Az értekezlet rámutatott a sérelem nagyságára, amely a zsidóságot érte e rendelkezésekkel. Románia alkotmánya a vallás szabadság elvét mondja ki és nem hihető semmiképpen sem, hogy a közoktatásügyi miniszter ur az ország alkotmányában lefektetett elveket ne respektálna és az őrzsizidóság vallási lelkiismeretét érintő kérdésben ne teljesítene jogos kérésünket. A további tanácskozások során az értekezlet kimonodta azt is, hogy abban az esetben, ha az intervenció nem járna a kívánt eredménnyel, akkor leszögezi azt az álláspontját, hogy semmilyen körülmények között sem engedi meg a gyermekeknek, hogy a főünnepek napjain vizsgát tegyenek.

A zsidóság egyetlen államban sem volt kitéve annak, hogy gyermekeiket a főünnepek napjain kénytelenek legyenek iskolába küldeni. Nemcsak a tanügyi hatóságok és tanügyi kormányzat respektálták ezt, hanem ugyanez a helyzet volt a bíróságoknál is. A főünnepek napjára nem küldtek idézést és ha véletlenül mégis kapott volna a fél, akkor nyugodtan elmaradhatott a tárgyalásról, ezért semmiféle joghátrány nem érte. Sőt katonáknál is tiszteletben tartották a főünnepeket. A zsidóság részéről lenne bűn, ha ezt az évezredek jogát elköszönnék engedni.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekniszó sajnálja az utat

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, asztalosok furniárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Kristály Kereskedők figyelmébe! Festünk szintartóan adjusztálva bármilyen színre végárukat, fejkendőket, pamut- és gypju tonslat.

Cluj Telefon 5 0 0

Nagybani festésnél árengedmény! kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár 5 0 0

vissza Az „Adever

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zsolt egyik főmunka szelvéstét folyóparti képviselő formájában, me- mában. Az int- kat tartalmazó a Somogyi—B az Uj Keletet hogy a „Világ mében ismerte. Az erdélyi ki- resti lapok is- juból, annál is ez a legkompe- kozat (Lascu hadiszállásra v- po i kái szaké- pest-t megszál- magyar belpo- való szerep-t.

Zsolt Béla zoltan kijelen- akinek halván- magyar belpo- katonaságot b- hogy az ellen- megbuktassák. Szolnokon vo- Pestre sietett, tábornokot, h- nélkül ilyen- felháborodása- magyar korm- Holban tábor- a Friedrich-k- gedélyével és

A Zsolt I- nem mondott- demokratikus- merte az 191- jelentőségüvé- gyarországi- az akkori idő- tanuja, Lask- A bukare- ket fűzött L- demokratikus- a román me- gyarországi- irredenta ell- Bukaresti pó- tálták Lascu- ságos bomba- száma, amely- cikkben, első- „Világ“-ban

Lascu De- megjelent in- ő Zsolt Béla- interjú az- csak akkor- jelentette, h- írásához szü- véért érdekl- konstruálni- szinte homl- ami a „Vilá- elmondja, h- nem keresne- az erdélyi r- — En- erre azt fele- szerencsésne- de másrészt- magyarokat- mozgalmait- az is, hogy- pok támadá- ha önök — nyira demo- ték el hely- tatták ural-

Lascu Demeter visszavonja a „Világ“-ban közölt nyilatkozatát

Az „Adeverul“-ban megjelent cikke szerint nem a román megszállócsapatok távolították el a Peidl-kormányt

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zsolt Béla, a budapesti „Világ“ egyik főmunkatársa, Nagyváradon jártában beszélgetést folytatott Lascu Demeter nemzeti párti képviselővel és ezt a beszélgetését, interjú formájában, megírta a „Világ“ július 6-iki számában. Az interjú szerzője érdekes adatokat tartalmazott a Peidl-kormány bukásáról és a Somogyi-Bacsó gyilkosságáról. Ez készítette az Uj Keletet és a többi erdélyi lapokat arra, hogy a „Világ“ cikkét csaknem teljes terjedelmében ismertessék az erdélyi olvasóközönséggel. Az erdélyi kisebbségi lapok nyomán a bukaresti lapok is bő részleteket közöltek az interjúból, annál is inkább, mert úgy látszott, hogy ez a legkompetensebb helyről származó nyilatkozat (Lascu Demeter 1919-ben a román főhadiszállásra volt beosztva, mint magyar belpolitikai szakértő) véglegesen tisztázza a Budapest megszálló román csapatoknak az akkori magyar belpolitikai élet frontváltásában való szerepét.

Lascu szerepe Budapesten

Zsolt Béla interjúja szerint Lascu határozottan kijelentette, hogy Holban tábornok, ahinek halvány fogalma sem volt az akkori magyar belpolitikai konstellációról, két század katonaságot bocsátott Friedrich rendelkezésére, hogy az ellenforradalmárok a Peidl-kormányt megbuktassák. Lascu ebben az időpontban Szolnokon volt és az interjú szerint azonnal Pestre sietett, ahol felelősségre vonta Holban tábornokot, hogyan mert az ő megkérdése nélkül ilyen fontos kérdésben intézkedni. A felháborodása még fokozódott akkor, amikor a magyar kormány hivatalos lapjában olvasta Holban tábornok kommünikéjét, amely szerint a Friedrich-kormány a román főhadiszállás engedélyével és jóváhagyásával alakult meg.

A Zsolt Béla tollából megjelent interjú nem mondott el új dolgokat. A magyarországi demokratikus közvélemény évek óta így ismerte az 1919. év júliusának eseményeit. Nagy jelentőségűvé az interjút az tette, hogy a magyarországi progresszív tábor régi állításait az akkori idők egyik legkompetensebb szemtanúja, Lascu Demeter is megerősítette.

A bukaresti lapok egy része megjegyzéseket fűzött Lascu Demeter nyilatkozatához. A demokratikus organumok helytelenítették, hogy a román megszálló csapatok az akkori magyarországi demokratikus blokk helyett az irredenta ellenforradalmat juttatták uralomra. Bukaresti politikai körökben élénken kommentálták Lascu nyilatkozatát és éppen ezért valószínűsítették, hogy az „Adeverul“ mai száma, amelyben Lascu Demeter egy hosszú cikkben, első szótól az utolsóig, megcáfolja a „Világ“-ban megjelent interjút.

Misztifikáció?

Lascu Demeter cikke szerint a „Világ“-ban megjelent interjú misztifikáció. Elismeri, hogy ő Zsolt Bélával valóban beszélt Nagyváradon, interjút azonban nem volt hajlandó adni és csak akkor nyilatkozott, amikor Zsolt Béla kijelentette, hogy csupán politikai cikkei megírásához szükséges személyes orientációja kedvéért érdekli. Lascu Demeter cikkében rekonstruálni igyekszik az egész beszélgetést, ami szinte homlokegyenest az ellenkezője annak, ami a „Világ“-ban megjelent. Mindenekelőtt elmondja, hogy Zsolt Béla megkérdte, miért nem keresnek a román demokraták érintkezést az erdélyi magyar demokratákkal.

— En — írja Lascu az „Adeverul“-ban — erre azt feleltem, hogy általában nem tartom szerencsésnek az ilyenfajta politikai orientációt, de másrészt Erdélyben nem is látok demokrata magyarokat, mert az erdélyi magyarság politikai mozgalmait Budapestről szitják. Ezt bizonyítja az is, hogy az emigráció sajtója, az erdélyi lapok támogatásának pergőtüzében, megszűnt. „Nos, ha önök — kérdezte tőlem Zsolt Béla — annyira demokratikusak, 1919-ben miért juttatták uralomra az ellenforradalmat?“

A radikális Friedrich

— En erre a kérdésre — írja tovább Lascu — körülbelül ezeket feleltem: Abban az idő-

ben én Szolnokon voltam és így nem tudom mi történt Budapesten. Annyit azonban tudok, hogy nem politikai koncepció, hanem a közrend érdekében vezetett a román katonai parancsnokságot, amikor eljárt — ha valóban eljárt — a Peidl-kormány megbuktatásában. De hogyan is lehetett elvárni Holban tábornoktól, hogy Budapestben tartózkodásának első perceiben ismerje a valódi helyzetet és azonnal tisztában legyen, hogy ki demokrata és ki reakciós. Hiszen Friedrich a háború előtt a Jászi Oszkár vezetésével álló reformklubot látogatta, Jászi Oszkárnak pedig valóban nem volt köze a magyar oligarchiához.

— Holban tábornok egy dolgot tudott, hogy ő felelős a közrendért. És ezt a szempontot annyira szemelőtt tartotta, hogy a Friedrich-kormány megalakulása után kommünikét jelentetett meg a hivatalos lapban, amely szerint nem szándékozik sem elismerni, sem el nem ismerni ezt a kormányt, mert a katonai parancsnokság nem akar beavatkozni Magyarországon belpolitikai ügyeibe.

— En ugyan nem osztottam a katonai parancsnokságnak ezt az álláspontját, mert az volt a véleményem, hogy a háborúnak az a szerepe, hogy ellenségünk külső és belső életére is rákényszerítsük akaratomat. Valójában a román katonai parancsnokság is így gondolkodott, hiszen a Friedrich-kormány hatalomra kerülésének napján az volt a szándéka, hogy *menesztse ezt a társaságot a magyar belügyek éléről.*

— Hogy ez a szándék nem lett végrehajtva, az nem a román katonai parancsnokságnak a bűne. Mások voltak az okai és pedig: elsősorban, hogy a szövetségesek egyrésztől a magyar oligarchia támogatásban részesült, másodsorban pedig, — és ez a főok — hogy azok az urak, akik magukat a magyar demokrácia

valódi képviselőinek vallották, velünk szemben gyáván és nem őszintén viselkedtek. A román megszálló parancsnokságnak magatartását a legjobban bizonyítja az, hogy egy nap alatt nyolc szociálista monstre-gyűlés megrendezésére adott engedélyt a munkásoknak és ugyancsak a katonai parancsnokság engedélyezte a republikánusoknak azt a Vigadó-beli gyűlést, amelynek célja a Friedrich-kormány eltávolítása és a közvéltársaság kikiáltása volt.

— Ezeket mondtam el Zsolt Bélának. És emlékeztettem őt arra is, hogy a fehér-terror börtöneit megnyitottuk és a magyar reakció el-lenségeit, a bolsevistákon kívül, a biztos haláltól megmentettük. És megkérdtem, hogy megtehettem-e volna én ezt egyedül, ha nem lett volna jóváhagyásom, sőt rendeletem erre a román katonai parancsnokságtól.

Egy om'ónózus névcse

Lascu Demeter cikkében ezután elmondja, hogy Zsolt Béla a Somogyi ügyről mondott szavait is elferdítette. Ő nem adott ki parancsot Somogyi letartóztatására, csak felajánlotta Somogyinak, hogy ha akarja, de csak ha akarja, hajlandó őt letartóztatni és úgy megmenteni a reá váró sorstól. Somogyi azonban nem egyezett ebbe bele.

— Ezeket mondtam én — fejezi be cikkét Lascu — Zsolt Bélának. Hogy azután honnan veszi Zsolt Béla azt, hogy Holban volt az, aki a Peidl-kormányt eltávolította és aki Friedrichet juttatta uralomra és hogy Holban tábornok kétszáz román katonát bocsátott Friedrich rendelkezésére, azt természetesen nem tudom. De hogy a „Világ“ cikke mennyire komolytalan, annak szolgáljon igazolására, hogy a cikk szerint engem 1919 júniusában Vajda miniszterelnök Bukarestbe hívott tanácskozássra. Természetesen én ilyesmit nem mondhattam, hiszen abban az időben Bratianu Jone volt a miniszterelnök.

Lascu Demeter ezután megígéri, hogy Zsolt Béla cikkének további részleteire az érettségi törvényről és a rendtörvényről szóló kitételekre egy másik cikkben fog reflektálni.

Zinovjev Csehországba utazik

(Prága, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Narodni Listi“ értesülése szerint a harmadik internacionálé meghívta Zinovjevot, tanulmányozza a cseh kommunista párt helyzetét. A párt nagygyűlést szeptemberre hívják össze és ezen a gyűlésen részt fog venni Zinovjev is, aki gyógykezelés miatt már a legközelebbi hetekben Karlsbadba utazik. A harmadik internacionálé állítólag fontos szerepet szánt a cseh kommunista pártnak, arra az esetre, ha Lengyelország és Románia gazdasági blokádot szerveznének Szovjetországgal szemben. Ebben az esetben állítólag a cseh kommunistapárt volna az, amely Középeurópában zavargásokat kísérelne meg.

Nemzetközi antibolsevik konferencia Genfben

Megindult a nemzetközi védelmi harc a III internacionálé ellen

(Genf, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban tartották Genfben az antibolsevik-kongresszus első ülését. A tanácskozáson huszonegy európai állam képviselői vettek részt. Az értekezlet gőcpontja Zinovjevnek, a harmadik internacionálé tavalyi kongresszusán tartott következő kijelentése volt: „A polgárság elleni harcban, a szociálista árulók és a pacifisták elleni küzdelemben minden harci eszköz meg van engedve.“

A bolsevik-ellenes értekezlet több határozati javaslatot fogadott el, amelyekben többek között kimondják, hogy a harmadik internacionálé nyílt ellensége a modern államoknak, amelyeknek belső biztonságát állandóan veszélyezteti. Elsősorban már azért is, mert minden ország kommunista pártja a III. internacionáléba való belépésével Moszkva iránt a legteljesebb függőség viszonyába lépett, a harmadik internacionálé iránt engedelmességgel tartozik és jogában van barhol forradalmi akciókat követelni a munkásságtól.

Veszedelemnek találják az összes államokra nézve a „cseka“ működését, továbbá a „Moszkva szemé“ nevű kémiszervezetet, a paraszt internacionálét, a forradalmárok vörös segélyező internacionálét, továbbá a sejtrendszert, amelyet a nemzetközi vörös szakszervezeti szövetség szervez.

Mindenzen szervezeteknek egyetlen céljuk van: hogy véres forradalmak árán kormányokat döntsenek meg, pusztítsák el az eddig fennálló törvényeket és az egész világra a proletá-riátus diktatúráját kényszerítsék. Ez a diktatúra Oroszországban az összes társadalmi osztályokat,

kivéve a diktátorok és barátjaik osztályát, a legborzalmasabb sorsnak tette ki. A harmadik internacionálé programjához híven egymás ellen uszítja a lakosságot egyes osztályait és arra igyekszik, hogy a zilált gazdasági helyzetben lévő államokban forradalmi helyzetet teremtsen és a nemzeti kisebbségeket arra uszítja, hogy követeléseiknek erőszakos eszközökkel szerezzen érvényt.

A harmadik internacionálé az összes államok belső és külső biztonságát veszélyezteti. Az egész világon működő ágensei útján jól van informálva az egyes államok egymásközötti viszonyáról és igyekszik e viszonyt lehetőleg kedvezőtlenül befolyásolni. A harmadik internacionálé ellensége a népszövetségnek és utasítást adott a kommunistáknak, hogy harcoljanak a Dawes-terv ellen, valamint a népszövetségnek ama igyekezete ellen, amely Ausztria és Magyarország szanálását célozza. Ellenezte Németország a népszövetségbe való belépését és Kinában is komplikációt idézett elő.

A világ minden törvényhozása elismeri a magántulajdon elvét és erre alapítják gazdasági jólétüket. Ez alól csak Szovjetországnak tesz kivételt. A harmadik internacionálé ugyanazt a jogi helyzetet forradalmi uton akarja mindenfelé meghonosítani. Nem respektálja sem a megkötött megállapodásokat, sem a szerződéseket, ha Szovjetországnak előnyéről van szó. A kommunista internacionálé a családi szentség megsemmisítésére törekszik és hi akarja pusztítani az emberekből a vallásos érzést. Ebben a tekintetben a női vörös internacionálé és az ifjú munkások internacionáléja is támogatják. Ez utóbbiban Zinovjev a „jövő bölcsőjét“ látja. Különösen Németország, Nagybritan-

ban
szabályozását

lett volna a követ-
romban kívált volna
egész kormány hely-

ta Benest, hogy az
nyugtáztatás azonban,
t már sem Benes,
álni és így kitört a

szánva rá, hogy
vehla miniszterelnök
fogadta el. Hivat-
ment szünetre, amely
nem lehet foglalkozni.
nyerni, mert azt
formában el tudja
konfliktust.

nt ez azonban alig re-
gi távcszást a legna-
tározás a kormány-
tudják be. Így

etésével körmenete-
szont a szocialisták
elen magatartásával.
a szerzetesrendek
szabályozását kö-
refelvételében akar-
mány ellen.

a Vatikánnal való
vált. A lap szerint
s, vagy a klerikaliz-
n, de valamelyiknek
. A hangulat Prá-
es összeütközésektől
adó rendőri készen-

a ellen

ekhez

lenül a közoktatás-
hez fognak fordulni.
sérelem nagyságára,
elkezdésekkkel. Romá-
adság elvét mondja
és sem, hogy a
ur az ország alkot-
t ne respektálná és
khiismeretét érintő
gos kérésünket. A
az értekezlet kimon-
esetben, ha az inter-
eredménytel, akkor
ogy semmilyen kö-
edi még a gyerme-
k napjain vizsgát

mban sem volt kivéte-
a főnökök napjain
küldeni. Nemcsak a
kormányzat respek-
helyzet volt a bírósá-
ára nem küldtek ide-
pott volna a fél, akkor
tárgyalásról, ezért
e. Sőt katonáknál is
nepeket. A zsidóság
az évezredek jogát el-

ngorát
helyre és tekintis
RETI
SZV.-TÁRS. butortermel,
csóbban itt szereshetik be

Cluj
Telefon
5 0 0

nia, Franciaország, Hollandia, a Skandináv országok és Kína vannak megfertőzve a harmadik internacionálé propagandája által.

A harmadik internacionálé ellen eredményesen csak nemzetközi tervek szerint kidolgozott szervezkedéssel lehet védekezni, minthogy a kommunista internacionálé maga is nemzetköziségre van beállítva és megszervezve. A párt végrehajtóbizottsága a világhorradalom vezérkarának nevezhető. A külön-

böző államokban akkreditált szovjetkövetések és kereskedelmi missziók titokban a harmadik internacionálé propagandaművét végzik. E nemzetközi aknamunka ellen és a szociális rend fenntartása érdekében egyesült ellentállást kell az összes államoknak tanusítaniok.

A genfi bolsevikellenes kongresszus minden határozatának ez az alaptónusa. Részletes tudósítást a konferencia lefolyásáról nem adtak ki.

Pusztító szökőár Koreában

(Newyork, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Korea japán szigetről érkezett jelentés szerint hétfőn délután ott hatalmas szökőár pusztított. A víz, rendkívül erős sugárban, a sziget belsejéből tört ki és néhány óra leforgása alatt több várost és községet elárasztott. Az eddigi megállapítások szerint háromezer ember fulladt meg, a hajléktalanul maradt lakosok száma pedig meghaladja a százezreket. A házak összeomlottak. Tokióból mentőexpedíció indult el a veszélyeztetett vidékekre.

Görögkeleti püspököket inzultáltak Konstantinápolyban

A görög-török viszony megrosszabbodik. Elhalasztották az ökumeniai patriárka megválasztását

(Athén, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Konstantinápolyból Athénbe érkezett megbízható hírek szerint a sarelisi görögkeleti püspököt súlyosan inzultáltak. A püspök ugyanis ellenezte a hivatalos jelölést és ezért magára vonta a török hatóságok ellenszenvét.

Tegnap három férfi jelent meg a püspök lakásán, akik rendőröközegeknek mondták magukat és fölszólították a főpapot, hogy menjen velük a prefekturára.

Amikor a prefektura kertjébe érkeztek, a három férfi nekiesett a püspöknek, megpofoz-

ták és szakállát lenyirták. Az eset konstantinápolyi görög körökben, különösen Görögországban nagy fölháborodást okozott. Politikai körökben azt hiszik, hogy a törököknek ez a magatartása a görög kormánynak a törökökkel szemben való békés politikáján változtatni fog.

Athéni lapok híradása szerint az ökumeniai patriárka megválasztását a török részről történő állandó inzultusok miatt elhalasztották. Ujabb hírek szerint három görög püspököt tetleg bántalmaztak.

A rifkabilok offenzívával válaszoltak a franciák békeajánlatára

A francia kormány elrendeli a részleges mozgósítást

(Rabat, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután Abd el Krim csapatai az egész háromszázkilométeres fronton rendkívül heves offenzívát indítottak. A támadás annál nagyobb bekeajánlatukat, amelyre mára várták a választ. A helyzetet súlyosbítja, hogy a franciák oldalán harcoló arabok átpártoltak Abd el Krimhez. A francia parancsnokság táviratilag kért segítséget Párisból, ahol a hadügyminisztérium elhatározta, hogy szózatot fordul a nemzethez és felszólítja a férfiakat, hogy önként jelentkezzenek és felszólítja a kormányt, hogy valószínűleg el fogja rendelni a részleges mozgósítást.

Rabat, július 16. A rifkabilok offenzívája soha nem tapasztalt erővel indult meg. A harc főleg tűzérséggel és repülőgépekkel folyik. Az áldozatok száma mindkét részről igen tekintélyes. A francia csapatok hangulata kedvezőtlen.

London, július 14. Az alsóházban Chamberlain külügyminiszter a marokkói kérdéssel kapcsolatban a következőket mondotta:

Franciaország és Spanyolország Angliát felszólították, hogy a tangeri zónába segítséget küldjön a fegyvercsempészek megakadályozására. Ezenkívül kérték Angliát, hogy a tangeri zóna és Tanger városának védelmére csapatokat is küldjön Marokkóba. Az angol kormány a tangeri egyezmény rendelkezései szerint hajlandó a fegyvercsempészek megakadályozásához hozzájárulni, de egy lépéssel sem lépi túl az egyezményben körülírt határokat és semmiesetre se adja hozzájárulását ahhoz, hogy Tanger védelmére Anglia csapatokat küldjön.

Steinach operáció nélkül is tud már fiatalítani

(Bécs, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban nagy feltűnést keltett, hogy Steinach professzor újabb gyógyszert hozott forgalomba. A professzor kivonatot készített azokból a mirigyekből, melyekkel a megfiatalodást tudta elősegíteni. Ezt a mirigy-kivonatot egy nagy kémiai gyár fogja készíteni és fiolákban forgalomba hozni. Orvosi részről ezzel kapcsolatban közlik, hogy Steinach találmányának igen nagy jelentősége van, mert a Steinach-gyógymód praktikus alkalmazásának teljes kiépítését jelenti. Eddig ugyanis a Steinach-féle gyógykezelést csak sebészi uton lehetett foganatosítani, míg az új találmány lehetővé teszi, hogy ezt a gyógymódot minden

sebészeti beavatkozás nélkül alkalmazhassák.

Ez az újítás, ha beválik, természetesen arra az eredményre vezetne, hogy a Steinach-féle gyógymódot sokkal szélesebb skálán alkalmaznák, mint idáig. A Steinach-gyógymód csak idősebb embereknél kerül alkalmazásra és éppen az idősebb emberek közül sokan haboztak, alávessék-e magukat kényszerűség nélkül a műtétnek. Az operatív beavatkozás kiküszöbölésével most nagyon megszorodik a Steinach-gyógymód klienseinek száma, és így gyorsan tisztázódni fog az a kérdés, milyen valószínűség szerint kell komplikációkkal számolni: és az esetek milyen százalékánál következnek be a hirtelen összeroppanás a megfiatalodás után.

Japán nagykövetet küldött Moszkvába

(Berlin, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint Moszkvából jelentik, tegnap reggel érkezett oda Tamaka japán nagykövet. A japán nagykövetet a moszkvai pályaudvaron ünnepélyesen fogadták a külügyi népbiztosság alkalmazottai. Az orosz kormány igen nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy Japán elküldte nagykövetét Moszkvába és annál fontosabbnak tartja ezt az eseményt, mert ez összeesik a szovjet és az angol kormány közt keletkezett konfliktus idejével.

A moszkvai jelentés valóban igen érdekes és alapul szolgálhat különféle következtetésekre. Noha Kato gróf kormánya építette ki a japán választójogi reformot, Kato kormánya konzer-

vativ ösvényeken halad és a Kato utódává kinevezte „Japán Ludendorff”, Tamaka báró, valószínűleg szintén nem érez sok rokonszenvet Szovjetország iránt. Ha a diplomáciai viszony idáig halasztott hivatalos felvétele Japán és Szovjetország között éppen most történt meg a japán kormány részéről, akkor ebben csakugyan része lehet a kínai forradalomnak. De azért nem valószínű, hogy Japán és Szovjetország hosszabb utat tessenek meg egymás mellett, mert a moszkvai kormánynak, vagy inkább a moszkvai kormány egy részének igazi célja Kína bolsevizálása és ennek a célnak az elérésénél Japán semmiesetre sem támogatja az orosz kormányt.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Ha igaz az, hogy a szabadság, egyenlőség, testvériség a demokrácia sarkalatos alapelvei, akkor a biblia a világ legdemokratikusabb könyve.

Thomas Huxley

Ha a bibliát nem fordították volna le, akkor ma nem volna angol parlament: „az Ur kardja és Gideon” küzdötték ki Anglia szabadságát.

Disraéli

Történelmi tény az, hogy az esetek túlnyomó többségében, az első protestánsok, a polgári szabadság védelmezői, politikai alapelveiket főként az ótestamentumból merítették, míg a despotizmus védelmezői, az ő politikai elveik hirdetésénél az új testamentomra hivatkoznak.

Lecky

(Az európai felvilágosodás története.)

Elég, ha arra figyelmeztetünk, hogy a biblia, az ókornak, a középkornak és — ha nem is a nyílt piacon, — de a jelenkornak is a legnagyobb könyve. Mit jelent Homér, mit a Védák és mit a Korán a biblia mellett! És ez a könyv kimeríthetetlen. Minden kor és idő újabb oldalakat tudott felfedezni benne.

A. Harnack

Megcáfolják Ferdinánd király részvételét a párisi kisebbségi értekezleten.

Bukarestből jelentik: Budapestre keresztül érkezett párisi jelentések nyomán több lap azt a hírt közölte, hogy Párisban a napokban értekezlet volt egy a kisebbségi kérdésben érdektelen követségen a romániai kisebbségek ügyében és hogy ezen az értekezleten Ferdinand király, aki pár napig éppen Párisban tartózkodott, szintén résztvett. A külügyminisztérium a bukaresti „Universul” által a hírt teljesen megcáfolja. A cáfolat szerint a minisztériumnak egyáltalán nincs tudomása arról, hogy Párisban a romániai kisebbségek kérdésében anket volt és nem is tartja valószínűnek. Azt azonban, hogy ezen az értekezleten Ferdinand király is résztvett, a legkategorikusabban megcáfolja.

Herzl emlékműjének. Vasárnap, július 19-én délelőtt 11 órai kezdettel a kolozsvári Aviva és Barisszia-csoportok az Építőiparosok Otthonának disztermében Herzl emlékműjének rendeznek. A matiné művészi eseménye Adler Nándor hegedűművész fellépte, akit dr. Keppich Emilné kísér zongorán. Dr. Keppichnél ezenkívül önálló számot is ad. A műsoron szerepel Virág Lajos, a Magyar Színház művésze zsidó dalokkal, Weinstein Esztrák heber, Lázár Árpád magyarnyelvű szavalattal, Engelberg Izidor román nyelven nyitja meg a matiné. Giszkalay János ez alkalomra irt prólogját olvassa fel. Az emlékbeszédet dr. Marton Ernő tartja. Jegyek elővételben a Mode de Paris főtéri üzletében kaphatók.

Megnyílt a Valeni de muntei szabadegetem.

Bukarestből jelentik: Valeni de Munteban tegnap nyílt meg a szabadegetem, melynek látogatására számos magyar és szász tanár is odaérkezett. A megnyitás ünnepélyes keretek között folyt le. Jorga professzor reményét fejezte ki, hogy az egyetem létesítésével elérte kívánt célját. Ezt annál is inkább reméli, mert a tavalyi tapasztalatok alapján sokkal több optimizmussal tekint az egyetemi előadások elé. A szabadegetem megnyitásánál eddig évenként mindig jelen volt a királyi család képviselője, tegnap azonban senki sem képviselte az uralkodóbárat. Ezt a liberális lapok politikai célzattal használják ki és Jorga elleni lépésnek minősítik.

A telepések ügyében a kormány semmit sem tesz a Népliga határozatai g.

Bukarestből jelentik: A „Viitorul” hivatalos kommunikét tett közzé, amelyben a földmivélségi miniszter azt közli, hogy a telepések ügyében a Népliga őszi ülésszakán hozandó határozatig a kormány nem tesz semmilyen lépéseket.

— Mar helyezik, h Munteanut.

Munteanu b nincs. A cse vezényeltett tésére. A tem szereztek mag tésénél és em

rablóvezérek minisztertanác nok is jelen jelentést tett szerint Brati birtoka van a dalkodnak, fi ha tíz napon Munteanut, el mányba helye

— Rad vidovics vo jelentik: Belg Pál levelet in höz, melyben volt konzekve vidovics a lev keltett, közze válaszolni.

— Kosz metése alkalma Tivadarné 200 fried Adolfné küldött be a

— Eljeg Nagyernyéből szonyt Szamo

— Kiser Bukarestből je szerint ott teg ladt végig a v állományban is

— Uj szalontáról jel ség életében n hatvantageu cs és külön orto főleg személyi kísérletezés er a hitközség ös venkétéven át elkedvetlenített rabbi váratlanl bár hívei tes kodott lemond közgyűlésen a főrabbit válasz tása mindkét pá vehető, hogy a béke.

— Nagyj Athénből jelent egyetem görög volt athéni köv a görög korm Klasszikus Tud kellős közepén Államok negyve ban, amelyek r arra a tizenöt k polistól és az fekszik, magába körülbelül azt a ben, mint a Fo tatóknak term százezer athénit, miatt le kell m rög kormány f kormány most a jelentőségű az a adtak, hiszen ig amerikai ásatásc tetlen volt meg t tiltotta az ezen Kétségkívül az jelentősége, hisz nagyobbik fele az engedélyezett csarnoka, a „Sz első kis bizánci amerikai kutatás lépéssel fagják e ásatás sem.

Julius

erdélyi és bánági zsidó... Erőszak és dr. Marton Ernő... napra 85 lei, negyedévre... el, egész évre 850 lei... nyomását csak a forrás... dják meg.

napár

szabadság, egyenlőség, sarkalatos alapelvei, a biblia a világ leg-... atikusabb könyve.

Thomas Huxley bibliát nem fordították... e, akkor ma nem volna... parlament: „az Ur... és Gideon“ küzdötték... ia szabadságát.

Disraéli nemli tény az, hogy... k tulnyomó többségé... a polgári szabadság... pelveiket főként az... k, míg a despotizmus... elveik hirdetésénél... kozik.

Lecky felvilágosodás története.)... ztetünk, hogy a bib... rnak és — ha nem... jelenkornak is a leg... ent Homér, mit a... biblia mellett! És ez... minden kor és idő... dezni benne.

A. Harnack... and király rész... ségi értekezleten... te keresztül érkezett... lap azt a hirt kö... xban értekezlet volt... rdektelen követségen... n és hogy ezen az... aki pár napig éppen... résztvett. A kül... Universal“ által... tolat szerint a mi... tudomása arról, ... bbségek kérdésében... őszintének. Azt azon... Ferdinand király... an megcáfolja.

Vasárnap, július... a kolozsvári Aviva... arosok Otthonának... rendeznek. A ma... ndor hegedűművész... é kísér zongorán... szamot is ad. A... a Magyar Színház... n Esztók héber... alattal, Engelberg... a matiné. Gisz... lógiát olvassa fel... ő tartja. Jegyek... ri üzletében kap...

e muntei sza... entik: Valeni de... a szabadegyetem... ar és szász tanár... élyes keretek kö... ényét fejezte ki... kívánt célját... a tavalyi tapasz... muszal tekint az... yetem megnyitá... a volt a királyi... senki sem kép... berális lapok po... rga elleni lépés...

a kormány... határozatai g... hivatalos kom... földművelésügyi... sek ügyében a... határozatig a... seket.

— Margineanu tábornokot nyugdíjba helyezik, ha tíz napon belül nem fogja el Munteanút. Bukarestből jelentik: Tomescu és Munteanu banditák ügyében még semmi újabb nincs. A csendőrpáncsnokság nyolevan csendőrt vezényeltetett Tomesvárról a banditák kézrekerítésére. A tomesvári csendőrök tudvalevőleg érdemeket szereztek maguknak Mantu bandavezér kézrekerítésénél és emiatt történt az ő kivézenylésük. A rablóvezérek garázdálkodása egyébként a tegnapi minisztertanácson is szóba került. Margineanu tábornok is jelen volt a minisztertanácson és részletes jelentést tett a nyomozás eddigi állásáról. A lapok szerint Bratianu Vintila, kinek nagykiderjedésű birtoka van azon a területen, ahol Tomescuék garázdálkodnak, figyelmeztette Margineanu tábornokot, ha tíz napon belül nem fogják el Tomescut és Munteanút, el fogják mozdítani, illetve nyugálományaiba helyezik.

— Radics Pál levelet intézett Davidovics volt miniszterelnökhöz. Bukarestből jelentik: Belgrádból érkezett távirat szerint Radics Pál levelet intézett Davidovics volt miniszterelnökhöz, melyben szemrehányást tesz neki, hogy nem volt konzekvens annak idején tett ígéretéhez. Davidovics a levelet, amely egyébként nagy feltűnést keltett, közzé fogja tenni és csak azután fog arra válaszolni.

— Koszorúmegváltás. Deutsch Palika temetése alkalmából koszorúmegváltás című dr. Fischer Tivadarné 200 lejt, Weisz Beláné 250 lejt, Gutfried Adolfné 100 lejt, Lederer Albertné 500 lejt küldött be a napközi otthon céljaira.

— Eljegyzés. Berkovics Dávid földbirtokos Nagynyéből eljegyezte Goldstein Zsenka kisaszszonyt Szamosujváron. (Minden külön értesítés helyett.)

— Kisenevben nagy orkán pusztított. Bukarestből jelentik: Kisenevből érkezett jelentés szerint ott tegnap több óra hosszat tartó orkán haladt végig a városon. Több ház összedőlt. Az állatállományban is nagy a kár.

— Uj főrabbi Nagyszalontán. Nagyszalontáról jelentik: A nagyszalontai zsidó bitközség életében nemrégiben szakadás állott be. Mintegy hatvantage csoport kivonult az anyahitközségből és külön ortodox csoportot alakított. A kiválás főleg személyi okokból történt és minden békéltető kísérletezés eredménytelen maradt. Ez a szakadás a hitközség ősz rabbiját, Fried Józsefet, aki negyvenkétven át volt a szalontaiak rabbija, annyira elkedvetlenítette, hogy lemondott állásáról. As ősz rabbi váratlan lemondása nagy feltűnést keltett és bár hívei testületileg kérték a maradásra, ragaszkodott lemondásához. A legutóbbi rabbiválasztó közgyűlésen a szalontaiak dr. Nabel Inre fogarasi főrabbit választották meg és minthogy megválasztása mindkét párt meglegedésére történt, bizonyosra vehető, hogy a két párt között ismét helyreáll a béke.

— Nagyjelentőségű ásatások Athénben. Athénből jelentik: Edward Capps dr., a princtowni egyetem görög professzora, az Egyesült-Államok volt athéni követe, most nyilvánosságra hozta, hogy a görög kormány engedélyt adott az Amerikai Klasszikus Tudományok Iskolájának, hogy Athén kellős közepén ásatásokat végeztesen. Az Egyesült-Államok negyven egyeteme vesz részt az ásatásokban, amelyek rövidesen megindulnak. Az engedély arra a tizenöt blokkházra terjed ki, amely az Akropolisztól és az Akopagustól északra és nyugatra fekszik, magába foglalva az egykori Agorát, amely körülbelül azt a szerepet töltötte be Athén életében, mint a Forum Rómában. Az amerikai kutatóknak természetesen kárpótolniuk kell azt a százezer athéni, akiknek a lakóházait az ásatások miatt le kell majd bontani és akik számára a görög kormány fog új lakásokat építeni. A görög kormány most adott koncessziója talán a legnagyobb jelentőségű az archeologia terén, amit valaha is adtak, hiszen így Athén kellős közepét fogják az amerikai ásatások feltárni, amit mindeddig lehetetlen volt megismerni, mert a görög kormány megtiltotta az ezen a területen fekvő házak eladását. Kétségtelenül az Agora kiásásának van a legnagyobb jelentősége, hiszen a régi Athén nyilvános életének nagyobbik fele ott játszódott le. Az Agora mellett, az engedélyezett területen fekszik Madrianus oszlopcsarnoka, a „Szelek Tornya“ és valószínűleg az első kis bizánci katedrális is. Kétségtelen, hogy az amerikai kutatások archeológiai ismereteinket olyan lépéssel fogják előrevinni, mint talán még egyetlen ásatás sem.

A brassói ügyészség eljárást indított a Magyar Párt hat vezetőtagja ellen

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Magyar Párt mai ülésén az elnök azt a váratlan bejelentést tette, hogy a Csetri-ügyből kifolyólag a brassói ügyészség eljárást indított a pártvezetőség hat tagja Thury Kálmán, Paál Árpád, Makkai Sándor, Deák Gyula, Sándor József és Grandpierre Emil ellen, akiket bűnrészesekkel vádolnak, mert mint a gyűlés összehívói, alkalmas adtak Csetrinek kommunista izgatására. Az ülésen megjelent tagok nagy megdöbbenéssel értesültek a brassói ügyészség intézkedéséről. Ezután az „Ujság“ — „Brassói Lapok“ — ügyel foglalkoztak és azt a határozatot hozták, hogy a két lap között felmerült konfliktusba csak abban az esetben avatkoznak, ha ugyan az „Ujság“, mint a „Brassói Lapok“ a párt kezei közé teszi le az ügy elintézését.

— A „Viitorul“ is meg van elégedve az érettségivel. Anghelescu miniszter után most a „Viitorul“ is legnagyobb meglegedésének ad kifejezést az érettségi vizsgák eredménye fölött. A kormány lapja hosszan foglalkozik az érettségi vizsgálatok ügyével és adatszerűleg bizonyítja a vizsgák célszerűségét. Egyben örömmel állapítja meg, hogy a kisebbségi iskolákban nem hanyagolták el a román nyelvet, sőt dicséretreméltó igyekezet tapasztalható a tanulóknál. A helyzetet azok mérgezik el, akik ezen tények ellenére is hamis tendenciát látnak az egyes intézkedésekben. Nagyon jól esik nekünk a „Viitorul“ dicsérete, csak azt nem tudjuk, hogy miért bukott el a kisebbségi érettségizők 88 százaléka, ha még a „Viitorul“ is elismeri, hogy a kisebbségi tanulóknál „dicséretreméltó igyekezet tapasztalható“.

* Mindenkinek figyelmébe! Nyári melegben, kellemesen hűsít és bacilusok ellen véd a jó kölnivíz használata. Egy üveg „Bijou“-kivonat, egy liter szesz és két deci víz vegyítéséből kitűnő Quelques, Fleur, orgona, ibolya stb. illatu kölnit készíthetünk házilag. Egy „Bijou“-ára 55 lejt és kapható kizárólag a Rózsa Royal drogériában. (Főtr 26.)

— Pasics lemondása. Bukarestből jelentik: Belgrádból érkezett jelentés szerint Sándor király Belgrádba érkezett. Azonnal kihallgatáson fogadta Nincsis külügyminisztert, majd a hadügyminisztert. Ezután meglátogatta a beteg Pasicsot és hosszabbban elbeszélgetett vele a politikai helyzetről. Úszonnán is Pasicsnál volt a király. Pasics egyébként lemondott. A lemondás csak formális, hogy újjáalakíthassák a kormányt.

— Egy nőképviseelő prostitúciós törvénye. Londonból jelentik: Az angol fővárosban mindinkább terjeszkedő prostitúció arra indította az alsóház egyik női tagját, Lady Astort, hogy az 1824. és 1827. évekből származó és természetesen elavult közegészségügyi törvény módosítására javaslatot terjesszen elő. Lady Astor követeli, hogy a fertőző betegséget terjesztő férfít éppúgy büntessék, mint a nőt. Lady Astor javaslata érdekében népgyűléseket akar tartani az ősz során.

— Szerencsétlenül járt egy uriaszony. Különös szerencsétlenség játszódtott le hétfőn délután a Calea Regele Ferdinand 37. számú háza előtt, amelynek szenvedő hőse egy köztisztelőben álló fiatal uriaszony súlyos sérüléseivel még ma is a sebészeti klinikára lakója. Hétfőn délután L. Józsefné lakása felé tartott, amikor hirtelen hatalmas szél kerekedett és a hirtelen szélvihar, eddig még ki nem derített módon rámostól együtt kiszakította a Sámuel-cég kirakatüvegét és a súlyos kirakatüveg L. Józsefné fejére zuhant. A fiatal uriaszony, akinek a testéből több helyen patakzott a vér, ájultan terült el az utca aszfaltján és néhány pillanat alatt annyi vért vesztett, hogy a körülötte levő hatalmas vértócsa parakszerűen folyni kezdett a meredek járdáról az utca felé. A vérben fetrengő uriaszonyt egy közelben lakó orvos, aki véletlenül szemtanuja volt a szerencsétlenségnek, részestette első segélyben, majd megállapítva, hogy L. Józsefnének súlyos fejséje kívül az üvegszilánkok az ütőereit is átvágták, kocsiba tiltette és beszállította a sebészeti klinikára, ahol a fiatal uriaszony testéből műtét után távolították el az üvegszilánkokat. A rendőrségről bizottság szállott ki a helyszínre a vizsgálat megajtése végett, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

— Öngyilkos lett kivégzés előtt Lübeckből jelentik: Ma reggel kellett volna kivégezni Tiedemann gyilkost, aki egy fiatal leányt ölt meg. Amikor reggel három órakor kinyitották celláját, a gyilkos kirohant onnan és sikerült az örök keze közül kiragadai magát és az első ablakból leugrani. Az öngyilkos Tiedemann clyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány perccel később sérüléseibe belehalt.

— Dagad a jelzalogpanama botránya. Bukarestből jelentik: A jelzalogpanama ügyében folytatott vizsgálat egyre újabb adatokat szolgáltatott a nyomozó hatóságok kezei közé. Bűnrészeseket fedeztek fel. Megállapítást nyert, hogy Domboviceanunak Orsován volt a bűntársa, akinek az volt a feladata, hogy a jelzalogokat értékesítse. Letartóztatták és kiderült, hogy tizenötmillió lej értékű jelzaloglevelet hamisított és hozott forgalomba. A vizsgálat érdekében nevét titokban tartják. A hamisított értékek összege meghaladja a 15 millió lejt. Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint a panama sokkal nagyobbarányu, mint az eleinte hitték. Különösen érdeklődéssel várják a nyomozás újabb részleteit, melyek szenzációsan ígérkeznek. A fővárosban is újabb letartóztatások történtek. Ma délután Mateiscu George pénzügyi tisztviselőt tartóztatták le.

— Alapítvány a hadigazdagok tanulmányozására. Newyorkból jelentik: A baltimorei Hopkins-egyetem elnöke közli, hogy Speyer bankár ötvenezerdolláros alapítványt tett, hogy kiváló német természettudósok ezen az egyetemen ingyen tanulmányokat folytathassanak. Ugyanezen az egyetemen egy Bernard Baruch nevű amerikai tizenötezerdolláros alapítványt tett, hogy három éven keresztül kimerítő közgazdasági tanulmányokat folytassanak a hadigazdagok jelenségének szociológiai problémájáról.

— Fölakasztotta magát az utcán. Budapestről jelentik: Ma este tizenegy óra tájban a Népszínház-utcában járókelők különös látványra lettek figyelmesek. Az utat szegélyező egyik fán egy ember lógott. Azonnal segítségére siettek és a már eszméletlen állapotban lévő embert levágták. Kijöttek a helyszínre a mentők is, akik az életunt embert beszállították a közeli Rókus-kórházba. A kórházban megállapították, hogy Steigerwald Jánosnak hívják, 25 éves napszámos. Tettét állítólag szerelmi bánatában követte el.

— Köztisztasági razzia a kolozsvári élelmiszerkereskedésekben. Az utóbbi napokban több panasz érkezett a kolozsvári rendőrséghez, hogy egyes élelmiszerkereskedésekben nem fordítanak kellő gondot az élelmiszerek tisztántartására és ezáltal a legveszélyesebb betegségek csirait terjesztik. A feljelentések alapján Petrisor rendőrkapitány és dr. Ostatea városi tiszt orvos a tegnapi nap folyamán köztisztasági razziát tartottak a kolozsvári üzletekben, bodegákban és korcsmákban. A razzia eredménye élenken igazolja a feljelentéseket, mert a kéttagu bizottság a tegnapi nap folyamán nyolcvan üzletben tartott ellenőrzést és a nyolcvan üzlet közül harmincöt nem tett eleget az előirt követelményeknek, mert részben romlott árut tartottak, részben szabadjára hagyták a legyek prédájának, részben pedig nem fordítottak gondot az üzlet-helyiség kellő tisztántartására. Petrisor kapitány a harmincöt élelmiszerüzletről jegyzőkönyvet vett fel és az üzlet tulajdonosai ellen közegészségügyi kihágás címen megindítják az eljárást. Az elért eredmények arra indították a kolozsvári rendőrséget, hogy ezután naponta fog razziákat tartani a kolozsvári üzletekben.

— Nagy gyermekünnepélyt rendeznek Augusztusban az izraelita napközi otthon javára. A folyton növekedő drágaság arra indította a kolozsvári izraelita napközi otthon elnökségét, hogy jövedelmei fokozására nagyszabásu kerti ünnepély rendezését határozza el. A fényes keretekben lezajló kerti ünnepély augusztusban lesz. A napközi gyermekotthon egyébként június havában 494 reggelit, 2633 ebédet, 30 új fiuruhát, 40 új sapkát, 42 új leányruhát osztott ki a szegény gyermekek között. Ezenfelül házbérségében 2700 lejt, gyermekágyi segélyként 5000 lejt és betegségyként 4700 lejt osztott ki a vezetőség.

Julius 19-én délelőtt HERZL emlékművének az építőiparosok otthonában, Str. Văii 5-a

KÖZGAZDASÁG

Megállapították az új liszt- és kenyérrendszert A minisztertanács mai határozata

(Bucuresti-Bukarest, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnöklete mellett folytatták a tegnapi félbenmaradt minisztertanácsot. Ezen alkalommal egyedül a jövő évi liszt- és kenyérrendszer megállapításával foglalkoztak. A minisztertanács a liszt- és gabona melléktermények kivitelét szabaddá tette és ezek exportálását minden autorizáció nélkül megengedte 25 ezer lej kiviteli illeték mellett.

A belföldi ellátás céljára háromféle lisztet fognak a malmok előállítani, mégpedig fehér, főző- és barnalisztet. Az árak ab malom a következők lesznek: fehér liszt kilogramja 17, főző 14, barnaliszt kilogramja pedig 10 lej. Bratianu Vintila pénzügyminiszter ezután bejelentette, hogy nyári szabadságát Franciaországban Rouenben fogja eltölteni.

Meg akarják fékezni az amerikai gabonaspekulációt

Büntető szankciók a spekulatív árfelhalmozás ellen

(Newyork, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai földművelésügyi minisztérium nemrégiben egy bizottságot küldött ki annak tanulmányozására, hogyan lehetne az amerikai gabonaspekuláció kinövésait megszüntetni. A féktelen gabonaspekuláció megszüntetésének kísérleteire az egész világ gazdasági élete figyel, mert az amerikai spekuláció következménye rendszerint a többi kontingenseken és így Európában is erősen érezteti hatását.

A vizsgálatot az amerikai nagymalmok kérték, amelyek rámutattak arra, hogy tulajdonképpen egy iparág sincsen olyan súlyos helyzetben, mint a malomipar, amely a mértéktelen spekuláció okozta árhullámzások következtében igen nehezen tud kalkulálni és ennek folytán lényeges kárt szenved.

A chicagói kereskedelmi kamara, amelyre a vizsgálat lefolytatását bízták és amelytől olyirányú javaslatokat várnak, amelyek által a jelenlegi helyzet kinövésai kiküszöbölhetők, rendkívül súlyos kérdés elé állították. A kamara ugyanis nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy a gabonatőzsde forgalma gátoltassék, viszont mégis lehetetlenné kell tennie, hogy a spekulációs kezek óriási gabonamennyiségeket felraktározzanak. Valószínű tehát, hogy a spekulatív árfelhalmozás ellen büntetőszankciókat fognak életbeléptetni.

Bármennyire is nagy a befolyása egyébként az amerikai malomiparnak, a vizsgálatnak nem szabad túlnagy jelentőséget tulajdonítani, mert nem az első, amelyet különböző időpontokban e kérdés rendezésére indítottak és alkalmasint nem is az utolsó. A spekuláció megfékezését a világ ellenálló erejének kiépítése és az amerikai befolyás a többi piacokra való csökkentése által sokkal hatásosabban lehetne elérni, mint az ilyen vizsgálat eredménye által hozott rendszabályokkal.

Kifüggesztették a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara választólistáit. A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége lapunk tegnapi számában hirdetményt tett közzé, amelyben köztudomásra hozza, hogy a kamarai választónévjegyzékek július 16 és augusztus 15-ike között ki vannak függesztve Kolozsvárt a kamaránál, Tordán, Désen, Szamosújvárt, Dicsőszentmártonban, Erzsébetvárosban, Zilahon, Szilágysomlyón és Besztercén a városi tanácsnál, a községekre vonatkozó névjegyzékek pedig a vármegyei székhelyek városi tanácsánál. Felhívjuk az érdeklő olvasóink figyelmét arra, hogy saját érdekükben a fenti idő alatt győződjenek meg arról, vajjon nem-e maradtak ki a névjegyzékekből. Amennyiben a névjegyzékekben valamely tévedést vagy kihagyást észlelnének az érdekeltek, 1925. évi

július 31-ig írásbeli előterjesztéssel élhetnek a kamaránál. Az előterjesztéshez csatolandók: állampolgársági igazolvány, bizonyítvány arról, hogy az illető kamarai illetéket fizet, valamely ipart vagy kereskedelmet tényleg folytat és bemutatandó az iparigazolvány másolata, részvénytársaságoknál pedig csatolandó a jóváhagyott alapszabály is.

Halak kiviteli illetéke. Bukarestből jelentik: A tegnapi minisztertanács a halak kiviteli illetékét a következőkben állapította meg: fecskehal és ilár 3 lej, sózott hering 5 lej kilogramonként.

Az arany és ezüst beváltási ára július 15 és augusztus 1. között. Bukarestből jelentik: Az arany beváltási árát megállapító bizottság tegnap este ülést tartott. Figyelembe véve a 664.6 dolláros középárfolyamot, az arany beváltási árát július 15 és augusztus 1. közötti időre kilogramonként 142.448 lejben állapította meg a bizottság. Az ezüst árát a londoni piaci árak figyelembevételével kilogramonként 4.471 lejes árban állapították meg.

Román lapok a pénzügyminiszter külföldi kölcsönszerzéséről. Bukarestből jelentik: A „Viitorul“ hosszabb cikkben reflektál a bukaresti lapok azon hireire, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter külföldi kölcsön-utrá indul. A kormány lapja szerint a liberálisok sohasem tettek még lépéseket külföldi kölcsönszerzésre, mert tisztában vannak azzal, hogy a külföld csak súlyos feltétellel ad kölcsönt, ilyen kötelezettségeket viszont nem akarnak szerezni a román kincstárnak. A „Faelea“ ezzel szemben kimutatja, hogy a „Viitorul“ mennyire inkonzekvens, amikor ilyesmit állít. Hiszen köztudomású, hogy Bratianu támogatja Constantinescu Alexandru törekvéseit, aki tudvalevőleg a külföldi tőkével való kommercializálásnak a legfőbb uttorója. A külföldi kölcsönszerzés hírére egyébként a mai minisztertanács a pénzügyminiszter megcáfolta és kijelentette, hogy külföldi útja nincsen vonatkozásban semmiféle kölcsönszerzéssel.

Új ötszázlejes bankjegyek készülnek.

Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, a kormány már régebben tervbe vette, hogy a sok hamisítás miatt becseréli az 500 lejes bankjegyeket. A becserélést most végrehajtják. Chiriacescu, a Banca Nationala egyik igazgatója Párisba utazott, hogy a francia állami bankjegynyomdánál új 500 lejes bankjegyeket rendeljen. Az új bankjegyek olyanok lesznek, mint a 100 francia frankosok ugy nagyságra, mint színezésre. Mint hírlík, később sor kerül az 1000 lejesek becserelésére is.

* Meghívó. A Sfátul Negustoresco fűszer-szakosztálya felkéri az összes fűszerkereskedő-urakat, hogy vasárnap, július 19-én délelőtt 9 órákor tartandó értekezleten teljes számmal résztvevni szíveskedjenek. Pascu sz. o. elnök.

Fűszer- és gyarmatáru kereskedőcégek mentesítése a déli záróra alól. A munkaszüneti törvény tudvalevőleg megengedi, hogy a városok területén hetivásárak ideje alatt az üzletek mentesítsenek a déli záróra alól. A kolozsvári Kereskedő Tanács interveniált az illetékes hatóságoknál, hogy a törvény vonatkozó szakasza alapján engedjék a fűszer- és gyarmatáru kereskedők részére, hogy a hétfői és csütörtöki napokon nyitva tarthassanak. Az intervenció, mint értesülünk, eredményel járt. Egyelőre még vitatárgyát képezi, hogy mind a két napot, vagy csak a csütörtöki napot mentesítsék a déli záróra alól és hogy a vásárlónak az egész város területére, vagy pedig csak egyes részeire állapítsák meg. A kérdés fölött véglegesen a munkaügyi minisztérium fogja meghozni a döntést, de a csütörtöki napot a munkaügyi inspektorátus már is mentesítette a déli záróra alól a fűszer- és gyarmatáru cégek számára. Az erre vonatkozó rendelet a közeli napokban meg fog jelenni.

TŐZSDE

Július 16-án

A lej: Zürichben 250.50, Párisban 10.20, Budapestben 333, Bécsben 331.

Kolozsvár. Mérsékelt forgalom mellett, ma is lanyha volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.20-29.40, Prága 6.17-6.20, Budapest 334-337, Páris 9.90-10.00, Zürich 40.60-

Amzel utóda
Stern Sámuel
ארמל. כשר
étterme
Oradea-Mare, Nagypiac-tér 7. sz.
Ujjonnan átálkítva **megnyílt.** Abonenseket, és megnevezőbbítva társas estélyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

Kaiser Borax

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak azok gyönged, hamvas arcbőrére. **Kaiser Borax**-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.
Ezért vegyen ön is még ma eredeti **Kaiser Borax**-ot a piros skatulyában.

Legértékesebbnek
a háziasszony előtt a valódi „Franck“* kávépótlék bizonyult... Nagyon kiadós voltában rejlik igazi olcsósága.
* kávédorátóval
Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

40-70, Newyork
1020, Milánó 7-9
Zürich. Zürich
206-40, Newyork
2415 00, Milánó
pest 72-55, Be
250 00, Varsó 98
Bukarest.
London
7-80, Zürich 40
Budapest
Bukarest. V
márka 500 0,
sterling 1015, fr
41-00, olasz lir
3-60, dollár 208 0
shilling 31-00, m
6-30, belga frank

SZÍNHÁZ

A színház
Utolsó előad
szünet előtti
Színház
ider évad egy
legvonzóbb ope
Három gráciá
színrekerülni.
Tömpe, Bány
repekben.
Köröslad
Három te
adást tar
t a M
hírű K
öröslad
zatos mutatva
fogi ak ejteni
ad ás szomba
sodik vasárna
a harmadik
kezdődik. A
árusítja ezekr
a jegyeket.

Magyar
Péntek: Három g
a szünet elő
Július 18-tól kezdő
Szombat d. u. 4 k
nek nyilván
Szombat este fél
tikus mutat
Vasárnap d. u. fél
mutatványa
Vasárnap este fél
szünet elő

Select-moz
és 18. Párbaj Z
Nagy amerikai
repekben Zigotto
Urania-moz
szonyszív. Meg
szerepber Severi
Szombat, júl
vettető vigjáték
törpe Zoli.

NEVRALGIN
LABORATORUL
D'AL. I. I. I. I. I.
NEVRALGINE JURIS
de la Cluj

A Cluj-Kolozs
pályázatot hirde
egy osztálytanító
Pályázhatnak
kivántatik vallás
olymérvü tudása
kat tanítani kép
f. évi ang. 1.
izr. hitk. iskolán
54 sz.) nyujtan
Cluj, 1925.

40-70, Newyork 207 00—209 00, London 1018—1020, Milánó 7-90—7-95.

Zürich. Zárlat: Berlin 122-60, Amszterdam 206-40, Newyork 515-10, London 2503-75, Páris 2415 00, Milánó 1900-25, Prága 1525-00, Budapest 72-55, Belgrád 9-05, Bukarest 250-00—250 00, Varsó 98-71, Bécs 72-55.

Bukarest. Devizák: Páris 9 98, Berlin London 10-13, Newyork 208-55, Milánó 7-80, Zürich 40-50, Bécs 29-40, Prága 6-18, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 500 0, leva 1-48, török lira 113, font sterling 1015, francia frank 10-30, svájci frank 41-00, olasz lira 8 00, drachma 3 55, dinár 3 60, dollár 208 00, lengyel forint 40-00, osztrák shilling 31-00, magyar korona 30 50, cseh korona 6-30, belga frank —, holland forint —.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A színházi iroda közleményei

Utolsó előadás: Három grácia. A nyári szünet előtti pénteken es e lesz a Magyar Színházban az utolsó előadás. Az idei évad legnagyobb sikerű és legvonzóbb operettműve, a Lehár Három gráciaja, a legbucsuelőadásként színterültni, Neményi, Erényi, Ihsz, Tompa, Banyó és Leöveyvel a főszerepekben.

Körösladányi telepítikus mutatóványai. Három telepítikus és szuggesztív előadást tart a Magyar Színházban a kitűnő hírnök Körösladányi mester. Ezek a titkos mutatóványok bizonyára bámulatba fogják ejteni a közönséget. Az első előadás szombaton este fél 9 órakor, a második vasárnap délután fél 6 órakor, a harmadik vasárnap este fél 9 órakor kezdődik. A rendes színházi helyáron árusítja ezekre az előadásokra a pénztár a jegyeket.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Három grácia (Az idei évad utolsó előadása a szünet előtti. Sorozat 290)

Július 18-tól kezdődőleg a színházi előadások szünetelnek

Szombat d. u. 4 kor: Izsó Miklós színésznövendékinek nyilvános vizsgái előadása. (Sorozat 291)

Szombat este fél 9 kor: Körösladányi György telepítikus mutatóványai. (Sorozat 292)

Vasárnap d. u. fél 6-kor: Körösladányi szuggesztív mutatóványai. (Sorozat 293)

Vasárnap este fél 9-kor: Körösladányi telepítikus és szuggesztív mutatóványai (Sorozat 294)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek és szombat, július 17 és 18. *Párbaj Zigotto és Charlie Chaplin között.* Nagy amerikai filmből: 8 felvonásban. Főszerepekben Zigotto és Charlie Chaplin.

Urania-mozgó. Péntek, július 17. *Aszszonyisziv.* Megható tragédia 10 felvonásban. Főszerepekben Severin Mars.

Szombat, július 18. *Mackó ur kalandjai.* Nevettető vígjáték, 6 felvonásban. Főszerepekben a törpe Zoli.

Neuralgine Jurist

megszünteti a migránt és neuralgiát.

A fejfájást azonnal megszünteti.

Ügyeljenk az eredeti csomagolásra! Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Pályázati hirdetmény

A Cluj-Kolozsvári Israelita Hitközség iskolájának pályázatot hirdet a népiokolójánál tisedésben levő egy osztálytanítói állásra.

Pályázhatnak férfi vagy női tanítók, kikről megkivántatik vallásérkölc és életmód és az államnyelv olymértvű tudása, hogy azon az összes tantárgyakat tanítani képesek legyenek. Pályázati határidő f. évi aug. 1. A kellően felszerelt kérvények az izr. hitk. iskolaszékéhez (Calea Regele Ferdinand 54 sz.) nyújtandók be.

Cluj, 1925. július 16.

Dr. Balázs. Endre, is sz. elnök.

Szerkesztői üzenetek

G. F. Halmeu. Egyelőre ilyen intézkedés nem történt. Tessék figyelemmel olvasni az Uj Kelet közgazdasági rovatát, ahol ezt közölni fogjuk, mihelyt aktuálissá válik. Ön nyilván az aradira gondol. Ez augusztus 1—10 napok között lesz.

B. M. Valea lui Mihail. Nekünk ilyen intézményről tudomásunk nincs. Oly messze esik tőlünk ez a hely, és öntől is, hogy nem igen alkalmas komoly tervezetésekre. A kiképzést itt is megnyerheti a Tarbutban, bár szubvenciók nélkül.

W. K. Reteag. Dr. Klein Miksa címe. Str. Sincal 5.

H. M. Viseul de sus. Alig van ilyen. Érdeklődjék orvosánál.

K. I. M. Tessék a Jogvédő Irodához fordulni, Str. Sincal 5. Önnek teljesen tisztázott ügye van. Röghöz kötöttséget Románia alkotmánya nem ismer.

Xyj. Hateg. Legajánlatosabb takarékosági okokból is Brünn, vagy Prága felé orientálódni. Legjobb, ha németnyelvű levélben kér a politechnikai kiveszturájától prospektust.

G. M. Dragos. Természetesen önmre is vonatkozik.

Memento. Nem alkalmas.

W. S. Cluj. Kár a portóért. Ujabbban külföldiek egyáltalában nem vesznek ott föl, mert ren tudják a belföldieket sem elhelyezni.

B. Sighet. 1. Rendes műgyetem van ott, Munka kötelessé szombaton is. 2. Az építéssel kapcsolatos szakmunkások a legkeresettebbek. 3. Legalább félmillió lej kell hozzá. 4. Most már enyhültek a lakásviszonyok.

T. I. Sighet. Itt alig akad elméleti technikus, aki ezekre feleljen. Legjobb, ha könyvet szerez be, amihez az Uj Kelet könyvosztálya szívesen hozzásegíti.

Schlip. A könyveket díjmentesen kiviheti.

G. H. Havasmező. Összes kérdéseire a Palesztinahivatal kimerítő választ ad.

Hölgyeim! Filc kalapujdonságok óriási választékban 350 lei minden formában. Régi filckalapokat 48 óra alatt formál és alakít az "IDEAL" kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólyaráruházzal szemben).

Mossa hirdetés

Aradi árumintavásár és butorkiállítás
1925. aug. 1—10.
75% utazási kedvezmény jul. 20—aug 15-ig a román, 50% a magyar vasutakon.
Gazdasági kiállítás.
Több mint négyszáz ipari kiállító az ország minden részéből és külföldről. Koncertek, theatralis szórakozások és rádió. Sportesemények és ünnepek. Országos kongresszusok, nagygyűlések stb.

Minden magyar—német francia—angol orvosi könyv kapható Lepage-nál. Kérjen jegyzéket, Exlibris-mélti post. azonnal szállít a Lepage cég.

Tennisz nadrág, lüster sacco, vászon ruhák
Neumann M. cég
Cluj, Plata Unirii No 14.

Természetes ásványviz. **Celestin**
VICHY Grand-Grille Hopital
Ovakodjunk az utánzatoktól. Vichy-Etat só lugsavas, emészthető viz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság kiváló minőségű uj márkája, a **Király-sör** mindenütt kapható

tek, 1925 július 17
nkjegyek készülnek.
ismeretes, a kormány
te, hogy a sok hamis-
00 lejes bankjegyeket.
ajtják. Chiriacescu, a
gazdátja Párisba uta-
ni bankjegynyomdái-
eket rendeljen. Az új
ek, mint a 100 francia-
mint színezésre. Mint
z 1000 lejesek bece-
Negustoresco fűszer-
szes fűszerkereskedő-
lius 19-én délelőtt 9
eten teljes számmal
Pascu sz. o. elnök.
atáru kereskedőcé-
záróra alól. A mun-
leg megengedi, hogy a
ideje alatt az üzletek
óra alól. A kolozsvári
ált az illetékes hatóság
tkozó szakasza alapján
atáru kereskedők ré-
örtöki napokon nyitva
mint értesülünk, ered
vitatárgyát képezi,
gy csak a csütörtöki
óra alól és hogy a
területére, vagy pedig
ák e meg. A kérdé-
yi minisztérium fogja
törtöki napot a mun-
s mentesítette a déli
atáru cégek számára.
közeli napokban meg.
DE
n
árisban 10-20, Buda-
galom mellett, ma is
árfolyamok a követ-
17—6-20, Budapest
00, Zürich 40 60—
toda
imuel
N
me
iac-tér 7. sz.
ill. Abonenseket,
társas esté-
osón vállalom.
s behatás-
rcbőrére.
gyakori
behatá-
redeti
k-ot
Franck ".*
on kiadós
ó s á g a.

APRÓHIRDETÉSEK

Készlet költészet, egy szöveg, vastagabb betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetéseket díjazás előtt fizetendő.**

Cserénék
Jóbb vallásos házól való leánnyal vagy fiúval, aki 18 éves fiamat jobb textil, szövet vagy faszakmában elhelyezné. Érteklődők forduljanak „C o v o a r a” Cluj, Str. Lond. ei 26. 9435

Ha jól akar nőszülni vagy férjhez menni, forduljon hozzánk. „IDEAL” házasságkötő iroda, Alba Julia, Str. Stadion Bar-nuțiu No 20. 1864

Nyomdák!

Prima bécsi **hengeryanag** és pótananyag, kilója 160 lej.
Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Vidéki nagyforgalmu gyárvárosban jól bevezetett kalapüzlet, áruval együtt, kedvező feltételek mellett — más vállalkozás miatt azonnal eladó. Cím e lap kiadóhivatalánál. 9418

Jól bevezetett speciális üzlet kibővítéséhez agilis társ kerestetik 4-500.000 lei tökével. Ajánlatokat „Szombat zárva” jellegére a kiadóba kérek.

Ügyeljen a címre!
Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.

Berkovitsné
Készlet vendéglőjét kerthei:éggel kibővítette. Ismeri elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

500.000 lejtel betársulnák rentabilis üzlethez. Ajánlatok „Biztos megélhetés” jellegére a kiadóba kéretek. 9487

Nyomdák! Könyvkötészetek!
Füződrót minden számtan és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívesen szolgálunk. Nagyobb tételnél vitükre is utazunk.

Figyelem!
ארמ' כשר
Éterem.
Öz. Grosz Adolfaé, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja. Izzetes konyha. Olcsó árak.
Belvárosban üzlethelyiség szép berendezéssel kiadó, ugyanott redőnyös portál eladó. Cím a kiadóban.

Barzol

Fierarie Vasăleat
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vil. 13
Telefon 1049

Uj, modern stízlő berendezés azonnal eladó. Regele Ferdinand 52.

Bőröndösök!

Bőrdiszárak, kolfer-zárak, fogantyuk részéből, nikkelezve, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig bármily mennyiségben és nagy választékban megrendelhető a Tipografia **Fraternitas**-nál, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Üzlethelyiség
kiadó augusztus elsejére, Alexi & Vass, Cluj, Széchenyi-tér 4-c. 9427

Könyve ésben
jártas gépiró, önálló levelező, többévi irodai gyakorlat állást keres, szombat betartásával. Cím a kiadóban.

Figyelem!
ארמ' כשר
Éterem.
Öz. Grosz Adolfaé, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja. Izzetes konyha. Olcsó árak.
Belvárosban üzlethelyiség szép berendezéssel kiadó, ugyanott redőnyös portál eladó. Cím a kiadóban.

אם פארשטאנדע דער רעגירונגסמאסעקער אויף ארמ' אויף קולטורעמינדע

קאנקורד

וויך זוכען פיר דיע ימים נוראים הבעל איינען מוזיקאליש-געבילדעטען פארציגליכען בעל תפילה דעפיניטיוואום מאגליך.

ענטשערעכענדעם געהאלט לויט איבעראיינ- קאממען. אפערטע, מיט צייגנוסען איבער שטרענג- רעליגיאזעם לעבענסוואנדעל זינד אן דען געפער- מיטמען געמיידערטע צו ריכמען. ריזעשפעזען ווערדען נור דעם אקעפטערטען פערטוימען.

רעגירונגסמאסעקער יצ"ו י"ד תמו תרפ"ה לפ"ק.
Mór Kasztner Daniel Fixel

Megjelent!

BEN AMI

Uj Palesztina

(Sztambulól Kairól.) Harniaczvoje-énele

Ebben a könyvben BEN AMI azokat az utlerásait hozza nyilvánosságra, amelyeket

ujságokban nem közölhetett.

TARTALOM

B-átkozás a tengerral.	Beiruth: Ópiumszi-ók és misszionáriusok.
A Boszporusz la Dar-dalláig.	Tessék felkelni afekvő-székerekről!
Egy regény kezdőlik.	Haiifa.
Hát ez már nem volt elsőszámlu k...?	A malom alatt
Két orosz és egy harmadik.	Szent illés kolostorában a Kármel-n.
Kaland a láthatáron.	Kisértés a tetőteraszokon.
Két ceatire egy török nő aika felett.	A-ab felke-ök között.
Szmirnában.	Egy héber realgimnázium.
A regény a kötéllhag-csónál folytatódik.	Jezreel-völgye felé.
Szigetlakók.	Tel-Adas: egy polgári kolonia.
A törökök törvényt ülnek.	Nazaret.
„Hongrois” — hallot-tam.	Nurisz: egy kommu-nista kolonia.
Éjjel a felélközön.	A beduintáborban.
Rhodos.	Merchavja: egy szövet-kezet és egy magán-gazdaság.
A 7-es számú kajtt	Utban Jeruzsalembe.
A regény befejeződik.	A szent város
Ütközet a Földköz-tengeren.	„Maga iró....“
Cyprasziget előtt.	

Verlag Julius Fischer Wien.
Ára 100 lei.

Kapható minden könyvkereskedésben, az Uj Kelet könyvostályánál és az utcai elárusítóknál.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG

összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb. Részletre is. teszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. E. Ferd. 14.

Manométereket
és mindféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket a l. h. felcsillósítással ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz

A ma legátfogóbb, legtudatosabb, legszélesebb skálájú írójának

Wells-nek művei

magyar nyelven:

Főlszabadult világ	100
Az új Machiavelli I-II.	400
A szerelem és Lewishám ur	200
A szenvedélyes barátok	240
Dr. Morey szigetén	180
Kései I-II-III.	440
A világ története	300
Az időgép	100
Világok harca	120
Emberistenek	150
Bealby	120
A civilizáció megmentése	110

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„ASOL IDEAL”

borotváló por amely az ország legrégebbi gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Ovakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL” felírás valódi.

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

TOILE TARARE A. G. B.

védjeggyel ellátva

olesőbb, mint az utánzatok, emellett kiválóbb minőségű és sokkal tartósabb. Kérje mindenütt fenti védjegyet.

Gyártja: SUCC. d'ALBERT GODDE BEDIN & Co.

Nagybani eladás. Bukarest, Strada Carol No 70. Nagybani eladás.

Rafor2467

Adizma Nyomda- és Kiadóhivatal B.-E. apocáca Cluj, Strada Baros L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szaka.

Szerkesztőség és hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baros L. Pop. (Brassay-utca)
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — Sz. N. Sz. —
Kéziratok kizárólag Szerkesztőséghez küldendők. Kéziratokat adunk visszá!

1925 július 18 Sz

Az elő

Genfben antipodnak huszonhét euróglia vég legszakita ugyanakkor Japán kvába, akit a szövetségben részesítenek dást? Ki lát tisztá vakmerőség kellen állítsa: érti és reál dásoknak ezt a sző színűnek látszik, h mor kényszerítésé foglalat. Dokume kai célok és irány a reális tényeknek token — mégis a meg a világpolitika A nagyhatalmas haladó és egymás folytatni, ami — teszi a hipokritasá tatást. A diplomá mint valaha. A s politikai manóvri jele, hogy a világ tének képe lehet van alávetve, ma bilizációtól s tve talalta meg azt a erejének megfesziz Bizonyos, hog tározott politikai szovjet akadályoz nézeti súlyával, m erejével. Európa igen sokan vanna nyekkel való szá pontokat érvényes világnézeti fronta gyengíthetik a ha Japán politik sebb a gyakorlati zódések, talán ér lati érdekek Japá európai nagyhata keleti szigetorszá nyekkel és kedvt elismerik az oro merik — és szőv kusai felismerték ellenséges hatalm zelből lehet féker irányítani is. Fel a reális hatalomt hanem megfelelő ményeket is lehe történhessék, m kell tenni, minde kapcsolni. Európa látszik — nem J csodálkozással, r hetik tudomásul ténykedését, h küldött.

In ultima an hogy Japán ezé szovjet felé és magát biztosítan nyeknek végső l yek mintegy el Kinában nemrég Japán minde mégis Kelet egy sorsa, fejlődése, szorosán összefü Már pedig a Ke Oroszország és I nak tehát minde sitani kell mag arra az esetre is lőtt a bolszevista